

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

o|o|o|o|o

38.

Költ Bétsben, Sz. András-Havának (Nóvembernek)
 10-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi Környütlállások.

Mészáros Generális' vezérlése alatt, diadalmasann el-foglalta Vitéz-népünk Oct. 29-dik éjtszakáján *Mannheim*nál az úgy nevezett *Galgenberget*, mellyen, nem kevésé kezdették erősebbíteni magokat a' Frantziák olly tzéllal; hogy foganatos kistapásokat tehessenek róla a' Miéink ellen.

Boros Generális, Oct. 30-dik éjtszakáján, *Niederwerth* nevü Szigetébenn a'

R r

Rajának egy *Frantzia* Oberstert fogatott el, húz alsóbb Tisztekkel és 655 Közemberekkel egyetemben. A' kiket el nem fogathatott: a' vízbe állasztatta. Részünkről két ember esett el; és 13 kapott sebet.

Gróf *Clerfayt* ditső győzedelmeinek szerentsés folyamatajáról a' jövő postán.

Ehrenbreitstein Várániak a' Frantziák ellen való meg-óltalmazásában gyűjtött érdemeit *Sechter* Oberstlieutenátnak, Obersterségre való emeléssel jutalmazta meg F. Urunk.

Nagy - Britanniából. —

A' *Londoni* Magistrátus, parantsolatot vett 15-dik Octóberbenn a' Ministériómtól, hogy szoros vigyázással legyen a' gabona-vásárookra, és meg ne engedje, hogy egynehány Személyeknek telhetlenségéből, fzükségtelen drágasága származzék a' kenyérnek. Ámbár t. i. mindenféle bőv aratás volt az egész Országban, 's hajókonn is sok gaboná takarítottak oda bé: még is Oct. 12-dikénn, kétharmadrésszel volt kevesebb élet a' piatzonn, mint rendesen szokott másszor lenni: következőképpen drágán kénytelenítették azt elkapkodni a' Kenyér-sütők: de egyfersmind panaszt is tettek mindjárt *Pitt* Úrnál, hogy Ők óltsón tartoznák adni a' kenyere-

ret, hólott magok méreg-drágánn és tsak tsipptsuppan kapják a' búzat.

Londonból Oct. 26-dikánn: — „ A' *Jamaikai* párttól indúltt *Kereskedő-hajóinkból* hufzonöt vagyon még oda. “

(A' *Frantzia* Nzti - Gyűlés előtt olly *Tudósítás* olvastatott fel 23-dik *Octóberben*, hogy az említett *Angliai Kalmár-hajókból* tíz vólt már akkor bé-vive a' *Frantzia* Kikötő-helyékbe.)

„ A' mai *Udvari Újság*, hiteles *Tudósítást* közöl azon *tengeri viadalról*, melly *Oct. 7-dikén*, *Portugalliának* déli-tsútsához nem messze történt, egy *Frantzia* *Hajósseregofztály*, és némelly *Katona-hajóink* között, a' mellyeknek óltalma alatt számos *Kalmár-hajók* indúltak partjaink felé a' *Középtengerről*. *Fortitude* nevű első-nagyságú *Katona-hajónk* *Vezére Taylor* Kapitány útasította 12-dik *Octóberben* *Európának* *Napnyugoti-tsútsától* az említett *Tudósítást*, mellynek summája ez: „ E' folyó *Hónapnak* 7-dikén, nem messze *S. Vincenttől* (*Európa'* déli tsútsától) kilentz *Frantzia* *Katona-hajókat* sejtetem meg: mellyek közzül hat első-nagyságú; 3 pedig közép szerű vólt. Ezek mind a' kilentzenn, egyfzerre ellenek eredtek a' mi *Katona- és Kalmár-hajóinknak*. Hogy a' *Kalmár-hajókat* meg-fzabadíthassam a' veszedelemtől: adattam nékiek egynehány jeleket: mellyekhez ha mindjárt alkalmaz-

tatták volna a' hajók magokat: úgy sokkal többen menekedhettek volna még meg közülök. A' jeladások utáni tsata-rendbe állítottam *Bedford*, *Censeur* és *Fortitude* első-nagyságú Katona-hajóinkat olly tzéllal, hogy a' lehetőségig fenn-tartóztassam a' Frantziákat, 's ennél fogva bátorságot szerezzek Kalmár-hajóinknak: de alig állottak nevezett hajóink líneába az én kormányozásom alatt: hogy mindjárt, oda lett az első árbotzfája *Censeurnek*; 's többé hafznát venni nem lehetett. Parantsoltam tehát *Lutine* Fregátunknak, hogy vezesse *Censeurt*: de nem tellyesíthette parantsolatomat, mivel az elől-állott fr. hajó keményen tüzelt reája; tsak fél számmal volt pedig a' Legénysége *Censeurnek*; puszkapora is kevés mértékben: még is igen jól védelmezte azt a' Vezére *Gore* Kapitány: míg nem újra két hajókkal nevededett az ellene dolgozó erő; a' midőn kéntelenítetett végre meg-adni magát. Három Fr. Fregátok, Kalmár-hajóink utánn estek ezen közben. Mihelyest az ellenségnek nagy erejét közelebbről észre-vettem: újj jeleket adattam a' Kalmár-hajóknak, hogy ófzollyanak szerte-szélllyel, és hiszem hogy sokan meg-szabadúlhattak közülök. "

„Írja a' mai Darabja Udvari Újságunknak azt is, hogy *Fortitude*, mellynek Kapitányától való az elő-adott Levél,

Bedford Társsával, melly hasonlóképpen 74 ágyús mint ő, nem különben *Lutine* nevű 32 ágyús Frégáttal; és *Tisiphone* nevű 12 ágyús Slooppal, szerentsésen érkezett *Spitheadi* Kikötőhelyünkbe. Elérkeztek *Argo* és *Juno* nevű, 44, 44 ágyús Frégátjaink, és 32 Kalmár-hajóink is ugyan tsak a' Középtengerről. “

„A' *Frantzia* hajók, mellyek el-nyerték *Censeurt*, következők vóltak: *Victoire* nevű, 90 ágyús; *Barras*, 80; *Revolution* 74; *Berwick*, (melly eredetére nézve *Angliai* hajó; hanem *Korszika* és *Livornó* között, Frantziák' kezébe esett) 74 ágyús; *Jupiter* 74, és *Duaurne* is 74 ágyús: továbbá *Nereid* nevű 50; *Tartuffe* nevű 46 ágyús és még egynehány kisebb Katona-hajók. A' Vezérjek ezeknek Polgár *Richery*, ki még a' Király ideje alatt igen derék Tengeri-Tiszt vólt már. 1792-dik esztendőben ki-költözött *Frantzia* Országból, de tsak hamar vissza-tért ismét Hazája' kebelébe. *Spanyol*-Országnak *Cá-dixi* Kikötőhelyében mulatott vala *Richery*, midőn meg-hallotta, hogy el-indútlak *Gibráltártól* a' mi hajóink *Anglia* felé. Úgy halljuk, hogy azok a' *Frantzia* hajók is hozzá-kaptsolták magokat a' *Richery* Osztálya'hoz, mellyek, *Portugallia'* szélein, a' *Tagus* vizének tengerbe szakadásánál kaptak sok prédákat. Kalmár-ha-

jóinkból nem tudjuk bizonyosan mennyire kapkodott el az ellenség: hanem többre teszik a' kárt Tudósításaink egy millió font sterlingnél: pedig a' leg-drágább terhűek, úgymint a' mellyek selymet hoztak *Smirná*ból szerentsésen meg-szabadultak. Vissza-érkezett Katona-hajóink közzül egyen — *Bedfordon* — százhatvanezer font sterling (egy millió hatvanezer forint) kész pénz volt. — *Censeur*, mellyet elvesztettünk, eredetire nézve frantzia hajó. A' Középtengeren nyerték volt azt t. i. a' Miéink a' Frantziáktól. Nem volt több rajta százötvenhárom emberünknel.

„ *Frantzia* Kommisszárius *Monneron*, vissza indult tegnap *Deal*i partunktól *Frantzia* Ország felé egy *Ámerikai* hajón: hanem a' Társsa *Monneron*nak *Sernvert*, még Országunkban maradt: nevezetesen *Canterbury* (*Cantuária*) Városában. “

Londonból Oct. 23-dikán: — „ Az Újságok első-tanyájába *Lloyd* Kávéházába, olly Tudósítás érkezett tegnap, hogy *Sir John Warren* Tengeri - Vezérünk, egy néhány különbkülönféle nagyságú ellenséges Katona-hajókra bukkanyván, l' *Evil-le* nevű tizennyolcz ágyús Corvett-ot elkapott belőlök. “

„ A' tengeri dolgokra ügyelő Kormány-szék, parantsolatokat küldött mind *Gibrá*l-

zárba, mind a' Középtengeri Hajósseregünkhöz, hogy igyekezzenek el-vágni *Richeri* Frantzia Admirális' útját *Tulon* felé; de valamint a' Tolvajt is leg-bajosabb akkor el-fogni; *mikor már minden bokor szállást ad néki*: úgy *Richerit* is annál nehezebb már most kézre keríteni; mivel minden *Spanyol* Kikötőhelyek nyílva vannak előtte.

Spanyol - Országból —

A' *Mádriti* Udvarnál lévő *Anglus* Követ, gyakorta való konferentziákat (beszélgetéseket) tart, a' nevezett Udvarnak Fő-Ministerével, kinek újj és első titulusa már most ez: *Békesség - Hertzege*. Reá mehet e' a' *Spanyol* Fő-Minister, hogy ezenn említett szép titulussát fenn-tarthassa *Angliára* nézve tsupa szóval? olyan Kérdés ez, mellyre egész bizonyosságú feleletet a' *Londoni* Tudósítások se' adnak: de nem adnak a' *Mádritiak* is. — A' *Spanyol* Udvar, meg-igazgattatja, és hadi lábbon tartja a' maga Hajósseregét; a' szárazon szolgáló reguláris Katonáinak számát se' kevesíti; mint a' Szerzeteseket akarja, Ő Szentségének a' Pápanak meg-eggyezésével.

Frigyes - Belgyiomból, —

Ezen Közönséges - Társaságnak Fő-Kormányfőjétől Világosító-nyilatkoztatást

kíván a' *Frantzia* Minister Noël Polgár, a' Békesség- és Barátság-Kötésnek tizen-nyóltzadik Tzikkelye eránt, melly Tzikkely, a' neutrális-hajóknak, a' *Skáldis; Móza; Waal* és *Rajna* folyó-vizekenn való szabad járásokról szól.

Voorda és *Valkenaar* nevezetű *Lejdai* Prófessorok, parantsolatot vettek a' Tartomány' Képviselőitől, hogy tegyenek-fel az *Arausioi* Hertzeg — mint Frigyes-Belgyiomnak néhai Helytartója — ellen törvényes Vádat, és mihelyest ki-dolgozándják azt: terjesszék az említett Repräsentánsok (Képviselők') Gyűlése' eleibe.

A' tulajdonképpen úgy nevezett *Hollandia* Frigyes-Tartománynak Képviselői, meg-értvénn Oct. 15-dikénn a' Nemzeti-gyűlés' fel-allíttatásáról hozott Végzességét a' Fő-Kormányfzéknek, meg-határoztak magok között: 1.) hogy ők soha el nem távoznak azon fundamentomos Törvényeitől a' Revolútziónak, mellyekben a' Népnek fősége vagyon meg-állítva. 2.) hogy a' hét Frigyes-Tartományoknak mind egyikéből annyi számú Tagjai legyenek a' Nemzeti-gyűlésnek, a' mennyit hoz magával a' Tartomány' Népe ssége. 3.) Hogy a' Nemzeti-gyűlésen kívül semmi más fő hatalom ne legyen az egész Közönséges-Társaságban.

(A' Nemzeti-gyűlés' természetét 's valóságát ki-
szabó Regulák — mellyek már közönségesekké revód-
tek nyomtatás által is Hagában 's Nov. 29-dikén tö-
kéletesen is meg-fognak állíttatni — tizenötezerre ha-
tározzák a' Számjokat azon Lakosoknak, kik között
egy Nemzet-gyűlési Tag választódhassék, oly módon;
hogy minden ötfüz Lakosok között a' voksolható Sze-
méllyek ki-kiálódván, formallyák az úgy nevezett Első-
Gyűléseket; ezen Gyűlések nevezzék ki'annakutánna a'
Választókat, kik, bé-petsételett tzedulák által választák
a' Nemzet-gyűlési Tagokat.)

Frantzia - Országból. —

A' Haza' veszedelmeit, úgy adta-elő
Tallien a' Nemzeti-gyűlésnek 22-dik Octó-
beri Ülésében, hogy azokra nézve szüksé-
gesnek ítelt egy különös Kommissziónak
öt Tagokból való fel-állíttatását. Helybe
hagyódott *Tallien*' Fel-tétele a' Gyűlés ál-
tal, és az említett Kommissziónak Tagjai-
vá választódtak: *Maga Tallien; Dubois-
Crancé; Roux; Florent-Guyot; és Pons
de Verdun.*

A' jövődöbéli Nemzeti-gyűlés mind
két Tábláinak, vagy más szókkal: *A' Tör-
vényhozó-Test'* mind két *Tanátsainak'* el-
ső Ülése, 6-dik *Brumaire*-nek (27-dik Octó-
bernek) délelőtti 9 órájára határozódott:
melly határozás, Oct. 22-dik napján let.
Ugyan akkor, a' Directórium vagy Igaz-
gató-Tanáts eránt oly Végzés hozódott,
hogy annak installátziója ne maradjon a'
választatása után harmad napnál tovább:
melly Installátzió' napjaig, *Brumaire'* 4-dik

napjának (25-dik Octóbernek) közepétől fogva, a' Közbátorságra - ügyelő Deputátzió vegye által magára a' Törvényhozásra - ügyelő Deputátzió' kötelességét: valamint egyéb Deputátzióknak kötelességeit, a' Közjóra - ügyelő Deputátzió; megmaradjanak mindazáltal hivatalyokban az említett Installátzió' napjáig, a' Közönséges Kintsházra-ügyelő Deputátziónak azon három Tagjai is, kik a' Közjóra - ügyelő Deputátzióhéli Tagokkal együtt formallyák különösen, a' Közönséges - Társaság' költségeire - ügyelő Deputátzió - Szakaszt.

A' Nemzeti-gyűlésnek egy rendkívül való Ülésében, melly vólt Oct. 22-dik estvéjén, jelentést tett végre a' Közjóra-ügyelő Deputátzió, *Letourneur* nevű Tagja által, azon változásokról, mellyek, 12-dik Octóbertől fogva történtek a' *Rajna*' jobb-melleyékén. A' Jelentésben maga megeméri a' Deputátzió, hogy igen későn lett a' *Rajna*'n való által-szállása a' *Frantzia*-Seregnek: és hogy minekutánna az ügy nevezett Demarkátzió (az az a' Pruszfzai Király és *Frantzia* - Ország által lett ki-szabása a' neutrális Német Tartományoknak) meg nem tartódott; nem lett volna okosság, a' *Rajna*' jobb-melleyékén tartani még tovább is a' Fr. Sereget.

Ki nem tartotta magát a' Demarkátzióhoz? Letourneurnél, világosabban ki-fe-

jezte azt *Merlin de Douai*, ezen szavai-
bann: „Meg-értvénn — *ügymond* — a'
Közjóra-ügyelő Deputáció, hogy az *Ausz-
triaiak* meg-rontották a' neutrálitást: pa-
rantsolatot küldött mindjárt, hogy Népünk
se' tartsa magát a' Demarkátzióhoz: de a'
parantsolat későn érkezett.“

(Az Ausztriaiakról tett jegyzésére Merlinnek jó
felelet az, a' mellyet Gróf Clerfayt adott Prüsszus Ge-
nerális Hg Hohenlohe-nak: hogy Tsászár Ő Felsége
rélzéről meg nem rontódhatott a' neutrálitás: mivel
nem is kötődött volt.)

Nem is emlegették *Merlin* után más
Tagok a' Demarkátzió' meg-sértetését: ha-
nem azt sürgették, hogy ki kell keresni
az okát: miért nem szállott által elébb a'
Frantzia Sereg a' *Raján*? Nagy bünös-
nek mondotta e' részben *Lehardi* nevű
Tag, *Miranda* Generálist: 's vádolta egy-
szersmind *Lomond* és *Aubry* nevű Tagjait
is a' Gyűlésnek. Eggy más Tag, nyilván
kívánta, hogy bátorságnak okáért árestom-
ba kell vitetni *Mirandát*; *Aubryt* és *Lo-
mondot*: melly kívánságot helybe is ha-
gyott a' Gyűlés, és Végzést hozott a' ne-
vezett három Bünösöknek árestáltatássok
eránt.

Az Octóberi pártütés Indítóinak 's Elő-
mozdítóinak meg-ítélésére *Párisban* fel-
állított 3 Katonai Kommissziók, sok Bün-
ösöket ítétek halálra: de keresni kell

előbb a' Kisententziáztattakat, hogy gill-jotínozni lehessen őket: mert meg-búttak. *Menou* Generális Oct. 23-dikánn állítódott eleibe egyik Kommissziónak: még előbb állítódott pedig egy *Lemaitre* nevezetű, ki a' Közönséges - Kints-ház mellett Secretáriusságot viselt, és fő Levelező - Társ-sok vólt a' Rojalistáknak. A' miólta már Kommisszió előtt vagyon *Lemaitre*: azólta is érkeztek *Párisba* 3 Levelek, mellyek ő hozzá vóltak útasítva.

A' Közönséges - Oskolák állapotjáról egy hosszú Törvényt hozott a' Nemzeti-Gyűlés Oct. 19-dikén, *Daunou* nevezetű Tagnak feltétele szerént: 's egyfzersmind el - végezte, hogy minden esztendőben hét közönséges Innepek tartassanak, úgymint: *Vendemiaire* Hónapnak 1-ső napján (Sep-22-dikén) a' Közönséges-Társaságnak; *Germinálnak* 10-dikén (Mártz. 30-dikánn) az Iffjúságnak; *Floreálnak* 10-dikénn (Apr. 29-dikénn) a' Házasságnak; *Prairialnak* 10-dikénn (Máj. 29-dikén) a' Háladatos-ságnak; *Messidornak* 10-dikén (Jun. 28-dikánn) a' Földművelésnek; *Thermidornak* 9-dikénn 's 10-dikén (Júl. 27-dik és 28-dik napjain) a' Szabadságnak; *Fructidor-nak* 10-dikénn (Aug. 27-dikénn) a' Vén-ségnek.

Elegyes Tudósítások.

Stokholmbann, különös fényességű pompával ment végbe Oct. 7-dik napján azonn audientziának tzeremóniája, melyet *Rivals* nevű *Frantzia* Követ nyert ott az említett napon, mind az Ifjú *Svéd Királynál*; mind az Igazgató-Hertzeznél is.

A' *Svéd* Igazgató-Hertzegnek mindennapi szokása volt, hogy minekutánna dolgait végezte: estvénként magános sétálással mulattta magát. Octóbernek 18-dik napján estvéli hét és nyóltz óra között a' *Drottningholm* nevezetű Királyi mulatópalotának Konyha-kertjében az Énekesjáték- (Opera-) ház, és a' Kantzellária között egy lövés esett: melly után három Személyek Arra, a' kire volt erányozva a' lövés, reá rohantak, 's Azt földre tépérték: de illy kiáltás közben: *Ennye be átkozott lövés vala ez!* 's el-vetvén egy pisztolyt el-szaladtak. Az erányzott, és annakutánna le-tiport. Személy t. i. Királyi Testörző Káplár *Netherwod* Kapitány volt, kinek tsupán a' felső Kabátja' újját érte a' lövés. Más nap, a' Király' nevében négyezer tallér tevődött fel jutalmúl s' gyilkos szándék' ki-nyilatkoztatójának, melly jutalmat meg fog a' Felfedező kapni, ha mindjárt olly Személy lessz is Az, a' ki részese volt maga az Össze-esküvés-

nek, 's nem félhet semmi büntetéstől, tsak adja kézbe a' több Bűnös-társakat; vagy leg-alább mutasson bizonyos utat Azoknak ki-nyomozására.

(*Aminoff*) Fridrik János, és (*Ehrenström*) János Albert, kik Felség'- és Státus-bántásért ülnek fogva: ki-akartak szökni *Carlsten* nevű Svéd Várból, a' mint hálátik egy Al-tifztnak segítsége által, a' ki meg-hagyta magát pénz által vesztegettetni.

Konstántzinápolyba, Követ érkezett *Tunisból* Octóber' eleinn, egy *Spanyol* középfzerű hadi hajón, mellyet ezen útra a' *Spanyol* Udvartól bérlett-ki *Tunis'* Fejedelme. Kedvességet nyert a' Követ, kinek neve: *Sedi Jusuf Hodgea*, Tsászár Ő Nagyúraságánál: mert nagy ajándékokkal mutatta bé magát, mellyek, résszerént kész-pénzből; résszerént Drágaságokból; résszerént *Afrikai* állatokból: Orofzlánokból, Párdutzokból, Tigrisekből, Strutzmadarokból, és a' leg-nemesebb származású lovakból állottak. A' Drágaságok között különösen említődnek: két felette nagy szemű gyöngy-sorok; és két lószerszámok, mellyek, igen gazdagon ki-vagynak rakva drága kövekkel.

Persianak leg-nevezetesebb Tartományait bírni nem tartotta elégségesnek amaz újj *Ásiai* Rabló *Aga Mahmed Chan*; hanem — a' leg-újjabb Tudósítások szerént

— bé-rontott minden igaz ok nélkül *Geor-*
giába is, 's annak Fő-Városát *Teflist*
erőszakosann el-foglalván, *Heraclius* Feje-
delmet minden Hozzá-tartozóival együtt
fogva vitte el belőle. Félnek ezen hatal-
mas Haramiától nem tsak a' Török Tsá-
zár alatt lévő *Tigris-* és *Eufrates-*mellyé-
kiek; hanem még az *Orosz* Birodalomnak
délről lévő leg-szebb Lakosai, és Frigye-
sei is.

Ó-Orsovából írták Oct. 24-dikénn,
hogy a' vólt *Borecsi* Kommendáns *Chos-*
sa Mustapha Aga még mind akkoráig is
az úgy nevezett *Erzsébet-sántzában* tartóz-
kodott; hanem gyakran által küldözte em-
bereit a' mi partunkhoz eléséget vásárol-
ni, mellynek nagy szükiben kell lenni átal-
lyában a' Pártosoknak: mivel a' Török
Tsázar' Katonái, kik *Widdin* (*Bodon*)
Városát szemmel tartják; se' *Widdinbe*,
se' *Új-Orsovába*; nem engednek semmit
is szállíttatni.

A' jó futós *Paripák'* genealógiáját,
(származássok' sorát) messze fel-tudják vin-
ni *Angliábann* a' Mezőségi Nemesek. A'
szarvas marhák' nemes fajzásáról is szinte
olly sokat tartott egy *Bakevell* nevű Úr:
de vette is ebbéli tudományának nagy
hasznát; 's vette utánna egész Anglia is.
Vólt olly Bikája *Bakevell* Úrnak, mel-
lyel ha valaki meg-akarta folytatni a' ma-

ga teheneit: ötfzáz forintot tartozott fizetni. Ollykor egy Kosért meg-kapott egy-néhány ezer forintokat is *Bakevell* Úr. Lakott ezenn Úr, *Leicestershire* nevű Grófságban, de a' közelebb múltt Octóbernek 11-dik napján meg-halálozék.

Konstántzinápolyból Sept. 16-dikánnt: „A' *Frantzia-Közönséges-Társaság*' Követje *Verniac* Polgár, nem vólt még eddig közönséges tzeremóniájú bé-közföntő audientziánn Tsáfzár Ö Nagyuraságánál: de sokan úgy hiszik, hogy kevés idő alatt meg fog immár ezen tzeremónia esni; minekutánna t. i. a' Spanyolok és Frantziák között lett Békesség-kötés is tudva vagyon már a' Portánál. Folyvást való tanátsko-zásokat tartanak itt még most is, a' fenn meg-nevezett *Frantzia*; a' *Prusszus*; és a' *Svéd* Ministerek. Ezen utól említett Minister *Asp* Úr mindazáltal úthoz is készíti magát, hogy ne soká kellessék ő nékie itt mulatni a' *Successorának* el-érkezése után.”

Béts.

Ma indúltak el *Bétsből Basílea* felé az árva Fr. Királykisasszonyért.

Arva Vármegyének Fő-Ispáunyává lett Directórialis Vice-Prézes Gróf *Révay* Ö Exc. ja.

